

MOTTATT
26 AUG 2008

Vitenskapskomiteen for mattrygghet
Postboks 4404 Nydalen
0403 Oslo

Deres
ref:
Vår ref: 08/100870
Dato: 22.8.2008
Org.nr: 985 399 077

v/

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

BESTILLING AV RISIKOVURDERING VEDRØRENDE PHYTOPHTHORA RAMORUM

Mattilsynet vil med dette bestille en risikovurdering av planteskadegjøreren *Phytophthora ramorum*, i samsvar med den internasjonale standarden ISPM nr. 11¹.

Mattilsynet vil benytte vurderingen som grunnlag for sin vurdering av framtidig plantehelsemessig risikohåndtering av *Phytophthora ramorum*, herunder av hvorvidt organismen bør reguleres som en karanteneskadegjører i Norge.

Bakgrunn

Phytophthora ramorum ble første gang påvist i Norge høsten 2002, i *Rhododendron*-planter importert samme vår. Det er imidlertid antatt at organismen også har forekommet tidligere år på *Rhododendron*. Landbrukstilsynet fastsatte i 2003 Forskrift om tiltak mot *Phytophthora ramorum* (Werres et al., 2001), med hjemmel i § 6 og § 40 i plantehelseforskriften. Bakgrunnen var at *Phytophthora ramorum* ble ansett som en potensiell karanteneskadegjører for Norge, og i påvente av nærmere kunnskap om organismen og resultatet av pågående risikoanalyser, ble det besluttet å sette i verk midlertidige tiltak for å hindre ytterligere introduksjon og spredning. Tiltakene var for en stor del på linje med tiltak i EU-landene, og har i likhet med disse blitt revidert flere ganger de siste årene.

Flere land har gjennomført risikoanalyser for *Phytophthora ramorum* de siste årene, parallelt med at det internasjonalt pågår et omfattende forskingsarbeid på organismen. Blant annet laget CSL/Forest Research en "Pest Risk Analysis" i 2003, et dokument som høsten 2007 ble oppdatert i form av et "Data Sheet". Planteforsk Plantevernet leverte i 2004 på oppdrag fra Mattilsynet en Risikoanalyse (PRA) for Norge.

¹ Dersom VKM finner det hensiktsmessig, kan EPPO-standard PM 5/3(3) anvendes som basis for risikovurderingen.

RAPRA (Risk Analysis for *Phytophthora ramorum*) er et EU-støttet prosjekt med formål å produsere en europeisk PRA for *Phytophthora ramorum*, inkludert risikohåndteringsstrategier og bekjempingsplaner. Prosjektet startet i 2004, og sluttrapporten fra prosjektet forventes å foreligge i løpet av høsten 2008.

I Norge har det vært gjennomført overvåkings og kartleggingsprogram siden 2003 (da startet i liten skala undersøkelser i utvalgte planteskoler), i tillegg til at Mattilsynet har gjennomført importkontroller og kontroller i norske planteskoler. Dette har resultert i funn i planteskoler, hagesentra, samt i noen parker og privathager, i tillegg til at plantepartier er avvist i importkontroller. Saneringstiltak med formål å utrydde smitten er gjennomført i de tilfeller *Phytophthora ramorum* er påvist innenlands. Data fra disse kontrollene finnes i rapporter fra Mattilsynet. Lignende tiltak har vært gjennomført i EU-land. Til tross for tiltakene nasjonalt og internasjonalt de siste årene, har *Phytophthora ramorum* spredd seg med handel med planteskoleplanter.

Forhold som spesielt ønskes belyst i risikovurderingen

- a. Nåværende status når det gjelder etablering og utbredelse av *Phytophthora ramorum* i Norge.
- b. Framtidig potensial for etablering og utbredelse i Norge.
- c. Konsekvenser av en etablering i Norge, herunder potensialet for skade på dyrka planter og på viltvoksende planter i Norge, samt evt. andre økonomiske og miljømessige effekter en etablering på kort og på lengre sikt vil kunne medføre. I denne sammenheng ønskes også en vurdering av effekter av forventede klimaendringer på utbredelse og skadepotensiale.
- d. Sannsynlighet for og konsekvenser av, en mulig introduksjon og etablering av krysningstype A2 i Norge.
- e. Mulige smitteveier av betydning for introduksjon og spredning av *Phytophthora ramorum* i Norge, herunder vertplanteregister av relevans for en eventuell framtidig regulering av *Phytophthora ramorum* som karanteneskadegjører.
- f. Bekjempingseffekt av dagens tiltak² i planteskolene, samt mulighetene for å hindre videre smittespredning i Norge med handel med planteskoleplanter, og for utrydding av *Phytophthora ramorum* på steder der den er påvist og evt. etablert i Norge i dag.

Sluttrapporten fra RAPRA-prosjektet forventes å omfatte en PRA på *Phytophthora ramorum* for Europa. Det er ønskelig at VKM's rapport inneholder en vurdering av relevans for Norge av RAPRAs konklusjoner vedr. risiko for Europa.

Ønsket ferdigstillelse

Innen utgangen av 2008, hvis dette er mulig i forhold til tidspunkt for publisering av resultatene fra RAPRA. Av hensyn til eventuelle regelverksendringer for neste års produksjons- og importsesong, er det ønskelig med en så raskt ferdigstillelse som mulig.

Bakgrunnsinformasjon

Mattilsynets nettside **Phytophthora ramorum - fakta om:**

[http://www.mattilsynet.no/portal/page?_pageid=54,40083&_dad=portal&_schema=PORTAL&_piref54_40088_54_40083_40083.artSectionId=3437&_piref54_40088_54_40083_40083.articleId=27](http://www.mattilsynet.no/portal/page?_pageid=54,40083&_dad=portal&_schema=PORTAL&_pir ef54_40088_54_40083_40083.artSectionId=3437&_piref54_40088_54_40083_40083.articleId=27)

² Kfr. Forskrift om tiltak mot *Phytophthora ramorum*, sist revidert 31.01.2008 og Mattilsynets interne retningslinjer for *Phytophthora ramorum* – innenlands og import

RAPRA- prosjektet <http://rapra.csl.gov.uk/>

Informasjon som vil bli ettersendt denne bestillingen:

- Rapporter fra Mattilsynets overvåkings-/kartleggingsprogram som ikke ligger på internett + Foreløpige rapporter fra årets funn i import og innenlands kontroll
- Mattilsynets interne retningslinjer for *Phytophthora ramorum*
 - innenlands
 - import

Med hilsen

Kåre Oskar Larsen
seksjonssjef